

darskem absolutizmu in državni vsemogočnosti. Dovolj je spomniti se, kako so na ronkaljskem zboru pravniki določevali na podlagi rimskega prava cesarjeve pravice in slobodo meščanov, ali kakšne nasvete so dajali n. pr. dvorni pravniki kralju Filipu IV. Lepemu. Ravno lani je v ogerskem državnem zboru neki znamenit govornik poudarjal, kako je rimsko pravo v Evropi ustvarilo cesarski absolutizem in državno vsemogočnost. Kajpada tajiti se ne dá, da je rimsko pravo s svojimi jasnimi in logičnimi določbami v marsičem blagodejno vplivalo na zakonodajstvo v srednjem veku. — Str. 246.: Boj med angleškim kraljem Rihardom levjega srca in Filipom II. Avgustom se je dovršil (1199) na posredovanje papeža Inocencija III. ne II. Znano frazo „mrtva roka“ rabi pisatelj (str. 276.) v starokopitnem, jožefinskem zmislu.

Besedo „apanaža“ rabi že na str. 245., a razlaga jo šele na str. 381. Podobne, navadnim čitateljem manj znane besede se večkrat ponavljajo (še bolj v prejšnjih zvezkih), zatorej bi bilo jako dobro, ko bi knjiga imela stvarno kazalo z razlago manj znanih besed. — Pisatelj naj bi se še bolj oziral na kulturno zgodovino, ne samo na krvave boje. — Govoreč o skolastiki, navaja sodbo njenih nasprotnikov; zdi se sicer, da pisatelj ni njihovega mnenja, vendar se ni potrudil, da bi navédel tudi sodbo njenih braniteljev, da bi se slišala oba zvona.

Na strani 199. pravi, da se je v 12. veku vse „orilo“ od pravde med nominalisti in realisti. Če je tako, trebalo bi pač to nekoliko pojasniti, sicer kaj si bo navaden čitatelj mislil, kdo so to: nominalisti in realisti?

Str. 221. Znale so nam pesmi 160 nemških „Minnesängerjev“, ne samo 130.

Ne vemo, kaj je pisatelja zmotilo, da na strani 203. govori o Duns Scotu prej kakor o Tomažu Akvinskem, ko je vendar poslednji starejši. Duns Scot se je rodil med letom 1245.—1266. (ne pa l. 1274.), Tomaž pa je umrl že l. 1274.; sedaj pa pravi pisatelj, da je preumni nasprotnik Duns Skotov bil Tomaž Akvinski. Bolj logično bi bilo govoriti najprej o Tomažu Akvinskem in reči, da je Tomažev „preumni“ nasprotnik bil Duns Scotus. — Sličnih nedostatkov je več, a prostor nam ne dopušča, da še dalje pretresamo to knjigo. — Pridejani zemljevid nam predstavlja Evropo okoli polovice 14. veka, pa nikakor ne zadošča za to dōbo.

Život i djela dra Franje Račkoga. Napisao Tade Smičiklas. Izdala jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. 8°. Str. 219. Cena 1. gl. — Kakor sem že jedenkrat omenil, napisal je znani pisatelj in zgodovinar hrvaški T. Smičiklas lep življenjepis pokojnega Račkoga; sedaj ga je izdala jugoslovanska akademija v 4000 iztiskih; čisti dohodek

knjige je namenila za Račkoga grobnico in spomenik. Pred vsem je pa želela akademija, naj bi celi hrvaški narod dobil v roke knjigo, v kateri bi bilo podrobno in poljudno načrtano življenje njenega glavnega stebra in večletnega zaslužnega predsednika. V naši knjigi spremljamo Račkoga od zibelke do groba. Pred nami raste njegov veliki um, ogreva nas njegova moška in vstrajna ljubezen do domovine, vspodbuja nas njegovo nesebično delovanje, tolaži nas njegova potrpežljivost v nadlogah in zaničevanju, in ko položimo knjigo iz rok, nam je bolj ko prej jasno, kaj so v njem izgubili Hrvati in v obče vsi Slovani. V knjigi se navajajo mnoga mesta iz njegovih pisem in del, in zdi se nam, da čujemo njega samega, kratko, brez nakita, vendar odločno, vselej kot prijatelja resnice in pravice. Kje je bil učenjak med Slovani, kateri ni bil ž njim v zvezi, kateri ni po delih poznal pokojnika? Knjigi so pridejana (od str. 158.—219.) tudi pisma Račkoga Ivanu Kukuljeviću iz Rima, katera nas poučujejo o marsičem. Knjiga naj bi romala od hiše do hiše in naj bi se hrvaški narod iz nje učil; a ravno tako jo priporočam tudi Slovencem. Janko Barle.

Razne stvari. „Prosvjeta“, hrvaški ilustrirani list za leposlovje, objavila je v šesti letošnji številki sliki in pa kratka življenjepisa Sofije in pa Ignacija Borštnika, katera sedaj prav vrlo delujeta v zagrebškem gledališču, kjer sta si pridobila obilo prijateljev. Ravno ta list je prinesel v deseti številki najst slik po potresu poškodovane Ljubljane, s kratkim opisom. Znani hrvaški glasbenik in glasbeni kritik Fr. Š. Kuhač je opozoril Hrvate v isti številki na Ipavčevo slovensko opero: „Teharski plemiči“. Hvali v njej posebno narodni slovenski duh, pripoveduje, kako so to opero prijazno sprejeli Čehi v Brnu, in izraža željo, da bi se ta skoro popevala tudi v Zagrebu, v novem gledališču, katero je tudi že precéj dogotovljeno, a odprlo se bo prve dneve meseca vinotoka.

Knjige za leto 1895. društva sv. Jeronima se ravnokar dotiskavajo. Členi dobé te-le knjige: 1. *Danica za god. 1896.* 2. *Život Gospodina našega Isusa Krista*, katerega je priredil po latinski knjigi Jezuita Hesera nadškof dr. Jožef Stadler. 3. *Ptice.* Četrty del, katere je opisal Davorin Trstenjak. 4. *Majstor Adam*, povest od Vj. Novaka, in 5. *Čovjek od ženidbe do smrti*, katero je priredil po Al. Stolzu St. Korenić. Te lepe knjige se dobé za 50 novč., a o njih bo „D. in Sv.“ še izpregovoril o priliki.

Janko Barle.

Ruska književnost.

(Poroča V. Bučar.)

Ruska književnost je zopet izgubila marnega delavca, pisatelja šestdesetih let. V noči od 4. do 5. sušca je umrl Nikolaj Semenovič Lěskov.